

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4642/2019
04.12.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Бранка Станића, чланова већа, у парници тужиоца-противтуженог АА из ..., чији је пуномоћник Јован Мишчевић, адвокат из ..., против тужене-противтужиље ББ из ..., чији је пуномоћник Слободан К. Суботин, адвокат из ..., ради вршења родитељског права и супружничког издржавања, одлучујући о ревизији тужене-противтужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 435/19 од 21.08.2019. године, у седници одржаној 04.12.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене-противтужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 435/19 од 21.08.2019. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца-противтуженог за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у Кикинди, Судске јединице у Новом Кнежевцу П2 201/17 од 08.11.2018. године, разведен је брак парничних странака, заједничко малолетно дете ВВ рођена ... године, поверена је на самостално вршење родитељског права оцу, тужиоцу-противтуженом и одређено је да ће њено пребивалиште бити место пребивалишта тужиоца-противтуженог. Тужена-противтужиља је обавезана да на име свог дела доприноса за издржавање мал. детета плаћа износ од 5.000,00 динара месечно, почев од пресуђења, а доспеле рате од једном. Уређен је начин одржавања личних односа детета са мајком у складу са договором странака, а у случају изостанка договора да се одвијају на начни ближе одређен у изреци ове пресуде. Одбијен је противтужбени захтев којим је тражено да суд заједничко дете странака повери на самостално вршење родитељског права мајци и обавезе оца да доприноси издржавању детета, као и да се обавезе тужилац АА да доприноси издржавању тужене ББ. Одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 435/19 од 21.08.2019. године, одбијена је као неоснована жалба тужене-противтужиље и потврђена првостепена пресуда у делу у којим је одлучено о вршењу родитељског права и о противтужбеном захтеву за супружничко издржавање. Ставом другим изреке одбијен је захтев тужене-противтужиље за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде тужена-противтужиља је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Тужилац-противтужени је поднео одговор на ревизију захтевајући накнаду за трошкове њеног састава.

Испитујући правилност другостепене пресуде у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 55/14), Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку пред нижестепеним судовима није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Такође, неосновани су ревизијски наводи да је другостепени суд учинио битну повреду из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП с`обзиром на то да је чињенично стање оно које је утврђено у првостепеној пресуди.

Према утврђеном чињеничном стању парничне странке су закључиле брак 2012. године, у коме је рођено заједничко дете мал. ВВ ... године. Заједница живота странака је престала 2016. године, када се тужена иселила из заједничког домаћинства и живот наставила у домаћинству својих родитеља. Малолетна ВВ наставила је да живи са оцем, али је уредно одржавала контакт са мајком, која је 16.11. 2017.године, засновала нову ванбрачну заједницу са ГГ. Тужена је због здравствених тегоба и дијагностификованог душевног поремећаја током 2016. године, лечена хоспитално, а затим медикаментном терапијом. Због дејства лекова већи део времена током дана је проводила спавајући што се одразило на њен однос са млт. ћерком, која је одбијала да ноћи проводи у домаћинству мајке и њених родитеља. Тужена све време ужива подршку своје примарне породице, а и млт. ВВ је успоставила блиске емотивне односе са дедом и бабом по мајци. Млт. ВВ је дете правилног психофизичког развоја, добро је адаптирана на актуелну животну ситуацију, манифестује осећања среће и безбрижности. Тужилац поседује одговарајуће родитељске компетенције и на адекватан начин се стара о млт. ВВ. Подршку му пружа његов отац који брине о малолетном детету у време када је тужилац због пословних обавеза спречен. Тужилац обрађује већу површину пољопривредног земљишта од ког део има у власништву, а део обрађује као закупац. Правилно сагледава улогу мајке у животу заједничког детета, не брани виђање и има поверења да ће малолетна ВВ бити добро збринута у домаћинству мајке. Тужена није запослена, налази се на евиденцији НСЗЗ. Финансијски је помажу родитељи док је њен садашњи ванбрачни супруг запослен и остварује редовну зараду. У поступку је утврђено да тужена недовољно активно тражи запослење, односно да је одбила понуду Националне службе за запошљавање да се запосли у ... „ ...“ у ... .

Код утврђеног чињеничног стања правилно су нижестепени судови применили материјално право када су закључили да је у најбољем интересу малолетног детета да се о њој стара отац односно да он врши самостално родитељско право као и када су одбили противтужбени захтев тужене-противтужиље за супружничко издржавање.

Нису основани ревизијски наводи којима се побија одлука о самосталном вршењу родитељског права и захтеву за супружничко издржавање.

Из одредби члана 3. Конвенције о правима детета и чланова 6. и 266. став 1. Породичног закона, произилази да је у спору за вршење, односно лишење родитељског права, суд увек дужан да се руководи најбољим интересом детета. У конкретом случају, правилно су примењене наведене законске одредбе, у ситуацији када је брачна заједница парничних странака прекинута и када они немају заједничко пребивалиште, односно заједничко место становања, као и одредба члана 77. Породичног закона, када је одређено да ће родитељско право над малолетним заједничким дететом парничних странака вршити отац – тужилац, те уређен начин одржавања личних односа мал. детета са мајком, као родитељем са којим дете не живи. Приликом доношења ове одлуке суд је поступио у смислу члана 270. Породичног закона који налаже да је пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу односно лишењу родитељског права, суд дужан да затражи налаз и стручно мишљење органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализовне за посредовање у породичним односима. Имајући у виду цитирану законску одредбу, као и чињеницу да суд не располаже стручним знањем које је потребно да би се разјасниле и утврдиле све чињенице од значаја за одлуку о поверавању малолетног детета једном од родитеља, суд је исправно поступио када је ради утврђивања тих околности затражио мишљење Центра за социјални рад ... . С тога су без утицаја наводи ревизије којима се указује на битне повреде одредаба поступка из члана 374. став 1. ЗПП у вези члана 271.ЗПП, имајући у виду да је суд поступио у смислу члана 270. ПЗ., а тужена није довела у сумњу стручност сачињеног извештаја у делу који се тиче њених недовољних родитељских капацитета за самостално вршење родитељског права. Није било потребе за извођењем доказа од стране „непристрасног центра за социјални рад“ , јер је суд донео одлуку имајући у виду мишљење Центра за социјални рад, који је стручно мишљење дао и на основу извода из медицинске документације и уредног контакта са обе парничне странке и са мал. дететом и у складу са правилима струке из којих разлога се ревизијом неосновано указује на погрешну примену материјалног права.

Супротно наводима ревизије у погледу одлуке о вршењу родитељског права, правилно је примењено материјално право, јер је су оцењени сви изведени докази, а пре свега извештај Центра за социјални рад из кога се јасно закључује да је током теренске посете детету омогућено да изрази мишљење (у складу са годинама и зрелашћу детета) са којим родитељем жели да живи, па није било потребе да суд поново утврђује мишљење детета које није навршило 10. годину живота. Најбољи интерес детета (266. ПЗ) је правни стандард који се цени према околностима сваког конкретног случаја, а заштита интереса детета је одлучујућа околност која се цени приликом доношења одлуке о поверавању малолетног детета једном од родитеља да врши родитељско право. Брачна заједница између странака је престала 2016. године када је малолетно дете парничних странака ВВ (рођена ... године) остала да живи код оца. Имајући у виду утврђене чињенице да се ВВ у средини у којој живи са оцем осећа заштићено и сигурно да је прихваћена у социјалној средини у којој живи од рођења, да остварује позитивне образовне резултате, да отац има позитиван емотивни, васпитни, социјални и развојни утицај на њу, да поседује одговарајуће родитељске капацитете да препозна и да на задовољавајући начин реагује на потребе малолетног детета, да је ВВ уредног интелектуалног и емоционалног развоја при чему је опсервацијом установљена већа приврженост оцу овде тужиоцу-противтуженом, Врховни касациони

суд налази да је правилан закључак нижестепених судова да је у најбољем интересу малолетног детета ВВ да се о њој стара отац и да он врши самостално родитељско право. Уосталом, ова одлука је подложна измени уколико престане да буде у интересу детета, или уколико друге околности налажу потребу измене постојеће одлуке.

Такође, по оцени овог суда, правилно је примњено материјално право-одредба члана 151. ПЗ, када је оцењено да, у конкретном случају, нису испуњени законски услови за одређивање супружанског издржавања.

Према Породичном закону супружник који нема довољно средстава за издржавање, а неспособан је за рад или је незапослен има право на издржавање другог супружника сразмерно његовим могућностима (члан 151. став 1). Нема право на издржавање супружник ако би прихватање његовог захтева за издржавање представљало очигледну неправду за другог супружника (члан 151. став 3).

У ситуацији када је тужена-противтужиља засновала нову ванбрачну заједницу, а њен садашњи ванбрачни супруг је запослен и остварује редовну зараду и финансијски је помажу родитељи, обавезивање тужиоца-противтуженог на плаћање супружанског издржавања би представљало очигледну неправду за њега. Како постоје околности из члана 151. став 3. ПЗ које искључују право на издржавање необезбеђеног разведеног супружника, тужилац-противтужени није дужан да доприноси издржавању тужене-противтужиље из којих разлога се неосновано ревизијом указује на погрешну примену материјалног права.

Осталим наводима ревизије оспорава се утврђено чињенично стање и оцена изведених доказа због чега се ревизија не може изјавити према члану 407. став 1. ЗПП.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу првом изреке на основу члана 414. став 1. ЗПП.

Како трошкови састава одговора на ревизију не представљају трошкове који су били потребни ради вођења парнице у смислу члана 154. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић